

KIS LAP

SZEPEGŐ HALÁSZ. (Lásd a 142. lapon.)

LIII. köt. 9. szám.

Ára negyed-évre 1 frt. Egyes szám ára 12 kr.
Megjelen minden vasárnap 16 lapon.

1897. augusztus 29-én.

A BÜVÖS AJÁNDÉKOK,

vagy

Ibolya és Gyöngyike meglepő kalandjai.

— Mesés történet, számos képpel. —

(Folytatás.)

VI. FEJEZET.

Mi lett a cipőcskéekkel.

— EGY, kettő, három! Egy, kettő, három! ismételtetve Iluska, körül tánczolva a szobán. — Azt hiszem, most már kissé jobban megy. Egy, kettő, három!

— Ilus! Iluska! kiáltá a szomszéd szobából Lenczi. Gyere csak! Szükségem van rád!

— Nem mehetek, Lenczikém! A táncz-lépéseket gyakorlom. Nem hagyhatom abba.

— Dehogyan nem. Szeretném, ha megnéznéd ezeket a szalagokat. Holnapra vállcsokorra van szükségem, segíts választani, milyen színű legyen.

— Egy, kettő, három! ismétlé Iluska, végig lejtve a szobán. — Majd tanácskozzunk este, ha megjöttünk a tánczleczkéről. Félóra múlva indulunk és tudod, a táncz-mester ur azt mondta, hogy gyakorolni kell . . .

— Tudom, persze hogy tudom, felelé Lenczi kelleetlenül. Azt is tudom, hogy szeretnéd, ha a mai tánczpróbán te is produkálhatnád magadat a magán-tánczban. De hát abból semmi sem lesz, Janka sokkal jobban és szebben tánczol, a mester őt fogja kiválasztani, hogy a vendégek előtt szólót tánczoljon. Hát bizony kár a sok gyakorlással fáradnod, inkább jöjj ide és tanácskozzunk az én csokromról. Ennyi szivességet már csak megtehetsz.

Iluska titkon sóhajtott egy kicsit, de aztán oda ment Lenczihez és figyelmesen nézegette a különféle színű szalagokat.

— Azt tanácsolom, hogy kék csokrot viselj, mondá aztán. A kék szín a legszebb s azt jelenti, hogy »igaz és hű;« az pedig a legszebb jelszó.

— Én jobb szeretnék vöröset, felelé Lenczi. Az mutatósabb.

— Legyen kék és fehér. Az jól szembe fog ötleni a barna zubbonyon.

— Vagy talán legyen vörös és fehér szól Lenczi. Csinálj nekem szép vörös-fehér csokrot, Iluska!

— Csinálok vörös-fehéret is, kék-fehéret is és a melyik jobban fog tetszeni, azt választod, a másik pedig nekem marad. Még ma este megcsinálok.

Lenczi azonban nem akart estig várni és a vége az lett, hogy Iluska, mint rendszeren föláltozta a maga dolgát és teljesítette a testvére kívánságát. Szorgalmasan varrogatta a csokrokat s mire elkészült velök, már csak igen kevés ideje maradt, hogy folytassa a tánczgyakorlatot. De azért azt a kis időt is fölhasználta.

— Egy, kettő, három! Egy, kettő, három! Csakugyan haladok valamicskét. Most már jobban sikerülnek ezek a nehéz táncz-lépések.

Annyira bele merült a tánczgyakorlatba, hogy észre sem vette a mamát, aki az ajtóból nézte és mosolyogva bólingatott, mert úgy látta, hogy Iluska csakugyan szépen halad. Kevés idő multán ismét a Lenczi hangja hallatszott:

— Iluska, készülődjél! Mindjárt indulunk!

— Ó, csak még félóráig gyakorolhattam volna! sóhajtá Iluska.

De hát Lenczi türelmetlenkedett, Sárika is türelmetlenkedett, sőt a mama is így szólt:

— Ideje, hogy induljunk, kedvesem. Jó félóra telik bele, míg a városba érünk s pontosan ott kell lennetek a tánczórán. Nekem egy kis vásárolni valóm is van a városban.

— De ma a leczke végén nagy táncz-próba lesz, mamácska, szólt Iluska. Arra csak eljössz?

— El, kedvesem. Addig elvégzem a dolgaimat. Itthon ne feledjétek a táncz-czipőiteket.

— Az az én gondom, szólt Lenczi. Mind beraktam a táskába.

Beültek a kocsiba s félóra alatt a városban voltak, hol Klára néni házában hetenként kétszer gyűltek össze több családnak a gyermekei, hogy egy jeles tánczmestertől tánczleczkét vegyenek. A mama egy boltnál kiszállt a kocsiból s a három testvér tovább kocsikázott a Klára néni házához.

Itt egy leányka állt egy öreg cseléddel a kapuban s a cseléd épp így szólt:

— Maga az oka, Janka kisasszony! Miért makacszkodott, hogy maga viszi?

— De még talán nem késő, szólt Janka. Ha mindjárt vissza sietne, a merre jötünk . . .

— Megtehetem, de előre mondhatom, hogy hiába való lesz. Megláthatták azóta már százan is, föl is vették bizonyosan. Nem kerül az meg többé.

Janka olyan keserves sirásra fakadt, hogy a kő is megszánta volna. Hát még jó barátai!

— Mi a baj, kedves Janka? kérdé Iluska.

— Miért sirsz? Fáj valamid? kérdé Sárika.

— Ejnye no! mondá Lenczi. Hát sirva jössz a tánczpróbára? Akkor nem tánczolk veled.

Szegény Janka annyira el volt keseredve, hogy meg sem tudta magyarázni a baját; de elmondta a kísézője:

— Elvesztette a fél báli czipőjét. Minden áron maga akarta hozni, nem bizta rám és utközben úgy vigyázott rá, hogy az egyik czipőcske kiesett a papirosból.

— Ez már igazán baj, szólt Iluska. A tánczmester nagyon szigorú, nem fogja engedni, hogy Janka ilyen nehéz utczaiz czipőben magántánczot produkáljon a vendégek előtt. Pedig bizonyosan őt szemelte ki.

Ezalatt már betértek tánczterem melletti öltöző szobába s Iluska fölhuzta a finom, könnyű báli czipőjét, miközben így szólt:

— Azt hiszem, az én czipőm éppen jó volna Jankának.

— Igen, de akkor meg neked nem volna, szólt Lenczi. Pedig a mama is eljön majd a próbára.

— Hátha Klára néni segíthet? Talán van Nettikének egy pár fölösleges ilyen czipője. Mindjárt meg is kérdem.

Ki is szaladt, de Janka busan rázta a fejét.

— A Nettike czipője kicsiny nekem, nem bírnám fölhuzni.

— Persze, mondá a kis Sárika. Hiszen Nettike nem nagyobb nálamnál.

Iluska nem sokára visszatért, Klára néniel, aki így szólt:

— Sajnálom, kedves Jankám, de nem segíthetek a bajodon. Az én Nettikém czipője nagyon kicsiny volna neked. No, azért ne sirj már tovább. A rendes tánczleczkét így is végezheted, a produkció alatt pedig majd mellém ülsz és nézed a többieket. — No, gyerekek, készen vagytok? A tánczmester már ott van a teremben, már jelt ad a hegedűjével. Menjünk!

De még nem indultak rögtön. Mert Lenczi, aki szintén czipőt váltott, csodálkozva bámult a táskájába és fölkiáltott:

— Hát ez ugyan hogy kerül ide?

— Micsoda? Mi van ott?

— Egy pár báli czipő.

— A mi táskánkban? kérde Iluska. Hiszen én már felhuztam a magamét, Sárrika is.

— És még egy pár van itt. Ime!

És magasra fölmutatta.

— Valami ócska pár, mondá Iluska. Egészen olyan, mintha az én lábamra volna szabva, pedig nem emlékszem, hogy valaha ilyen czipóm lett volna.

A kis Sárrika nevetve szólt közbe.

— Persze hogy nem volt! Ez az az ócska pár czipő, amelyet minap ott kint az országut mentén találtam és szorultságból a lábamra huztam, mikor Gyurka haza vitt a talyigán.

— És aztán ide tetted a táskába! mondá Lenczi megrovólag. Ilyen utszélen talált holmit!

— Igazán nem emlékszem, hogy a táskába tettem volna, mentegetőzött Sárrika.

— Más nem tehetted. No, nem baj. Haza menet majd eldobjuk az uton.

A szomszéd tereméből újra hallatszott a táncmester hegedűjének a szava.

— Előre, gyerekek, előre! szólt Klára néni. A mester nem szereti, ha várakoztatjátok.

Vidáman siettek a terembe, csak Jankának volt bus a képe. Hogy ne? Ő volt a legjobb tánczosnő. Minap pedig a mester tudatta, hogy a legközelebbi leczke végén egy kis próbát fognak tartani a meghívott szülék és vendégek előtt, tehát mindenki öltözzék fel kissé csinosabban

is; a legjobb tánczosnőt pedig külön magán-tánczban is be fogja mutatni a vendégeknek. Janka bizonyosnak hitte, hogy ő lesz ez a legjobb tánczosnő, ő fog szép tánczával tetszést és tapsot aratni. És ennek most vége! Mert a szigorú tánczmester nem fogja engedni, hogy kiálljon a vendégek elé, ha nincs kellően öltözve.

Ebben nem is csalódott. Az öreg tánczmester, mielőtt a leczkéhez fogtak, így szólt:

— Kérem, nagyon iparkodjanak! Ma szigorúan szemmel fogok tartani mindenkit s a legügyesebb külön is fog majd tánczolni a vendégek előtt.

Alig egy-két percz múlva pedig így szólt:

— Janka kisasszony! Micsoda szörnyű kopogós nehéz czipőt visel! Hisz ez rettenetes! Kérem, lépjen ki a sorból, üljön le, mert zavarja a többieket is.

Megmagyarázták a mesternek, milyen baj érte a szegény Jankát.

— Sajnálom, de nem segíthetünk rajta, szólt a szigorú mester.

Szegény Janka könyezve vonult félre. Iluska minduntalan oda pillantott feléje. Tulajdonképen örülnie kellett, mert hiszen ha Janka kiesett a sorból, akkor már szinte bizonyos, hogy a mester Iluskát fogja mint legjobb tánczosnőt bemutatni; de ő mégis egyébre gondolt. Oda lépett a mesterhez és kérdezte, nem halaszthatnák-e a jövő hétre a vendégek előtt való produkciót? Akkor Janka is részt vehetne benne.

A tánczmester igen határozottan rázta a fejét.

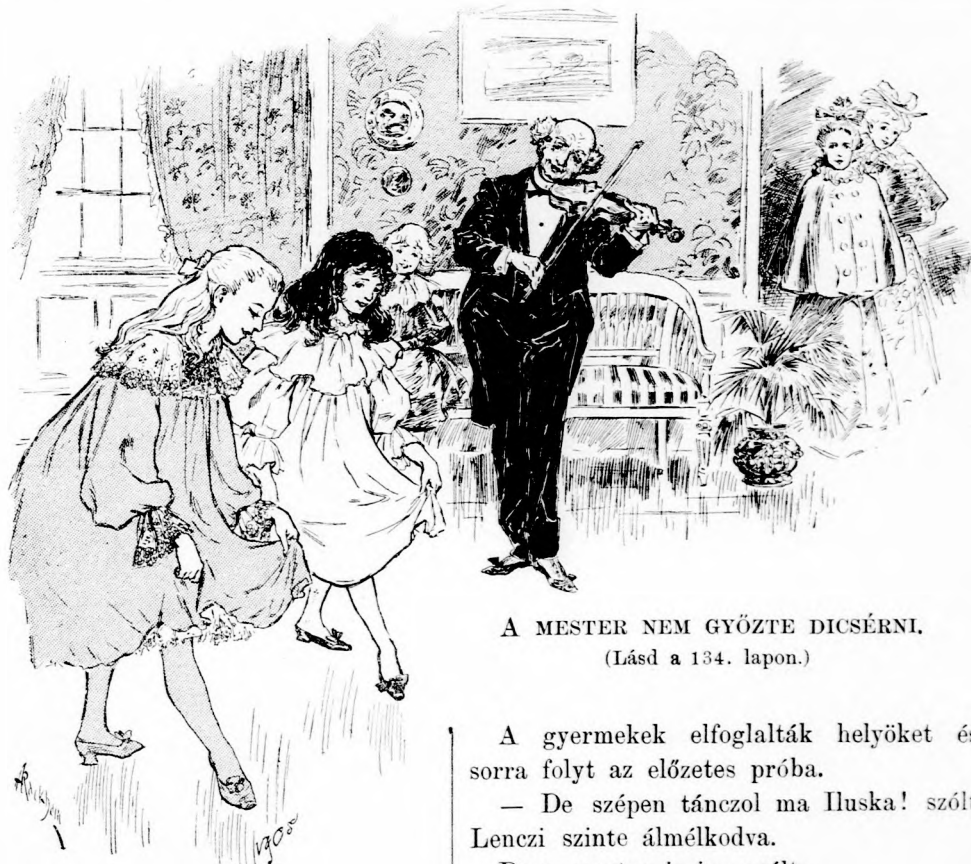
— Nem lehet, Iluska kisasszony. Nagyon szép és gyöngéd gondolat, de lehetetlen,

mert a vendégek meg vannak hívva, elfognak jönni, a Janka kisasszony kedvéért nem szabad az egész társaságot hiába idecsődíteniünk.

Iluska is, de maga Janka is belátta, hogy ez bizony igaz. De mikor aztán a mester öt percnyi pihenőt engedett, Iluska

oda sietett Klára nénihez, sugott neki valamit, aztán a néivel és Jankával sietve távozott a teremből.

Az öt percnyi szünet még le sem telt, már visszatértek, csak hogy Janka most már örömtől sugárzó képpel, kifogástalan béli cipőben.

A MESTER NEM GYÖZTE DICSÉRNI.

(Lásd a 134. lapon.)

A gyermekek elfoglalták helyöket és sorra folyt az előzetes próba.

— De szépen tánczol ma Iluska! szólt Lenczi szinte álmétkodva.

De a mester is így szólt:

— Jól van, Janka kisasszony! Nagyon jól van, Iluska kisasszony . . . nagyon jól van . . . bizonyosan sokat gyakorolta otthon . . . igen helyesen!

Az ajtó nyílt s két hölgy lépett be. A kis Sárrika, megfedkezve a táncz-lecz-

— No, csak hogy megkerültek a cipői, szólt Lenczi.

A tánczmester pedig így szólt:

— Most azokat a tánczokat gyakoroljuk még egyszer, amelyeket majd a vendégek előtt fogunk bemutatni.

kéről, odafutott az egyikhez és örvendve kiáltá:

— Mamácska! Iluska nagy dicséretet kapott a . . .

— Csend, figyelem! kiáltá a szigoru mester. Még nincs vége a gyakorlatnak.

Sáríka vissza ült a helyére, a két hölgy az ajtó közelében maradt, Janka és Iluska pedig folytatták a gyakorlatot. Janka szépen tánczolt, mint rendesen, de Iluska! A mester nem győzte dicsérni szabályos, kecses mozdulatait. (Lásd a képet a 133. lapon)

— Mindkettőjökkel büszkélkedni fogok a vendégek előtt, mondá. Mert nem egyet, hanem kettőt kell mint egyformán jelest bemutatnom.

Később aztán, mikor már együtt voltak a vendégek és megtörtént a produkezió, szintén nagy volt az Iluska dicsősége.

— Valóban, gyönyörűen halad. Iluska kisasszony, szólt a próba végeztével az öreg tánczmester. Valóságos kis tündértánczosné. Csakugyan, olyan fényes czipője van is.

— Ó, hisz ez egy pár ócska czipő, felelt Iluska nevetve.

— Igen, mondá Klára néni. A saját czipőit Iluska nagylelkűen átengedte Jankának.

— Csak nem az az ócska czipő van a lábodon, a melyet én ott a mezőn találtam? Én lépni sem tudtam benne, szólt a kis Sáríka.

Mindenki az Iluska lábára nézett. De ekkor valami furcsa zaj hallatszott és a terem sarkában levő állványról, melynek pedig senki sem járt közelében, egy szép porcellán figura leesett és összetört. Zavar támadt, összefutottak, kiáltoztak. Ki verte le a szép figurát?

— Én mintha egy fekete macskát láttam volna ott, szólt Lenczi,

Bizonyosat azonban senki sem tudott.

Azután még valami sajátságos történt. Mire Iluska, Sáríka és Lenczi haza értek, az az ócska pár czipő eltűnt a táskából, pedig Iluska nagyon megszerette, mivel-hogy oly kitűnően tudott benne tánczolni.

— Tisztán emlékszem, hogy betettem a táskába, mondá Lenczi.

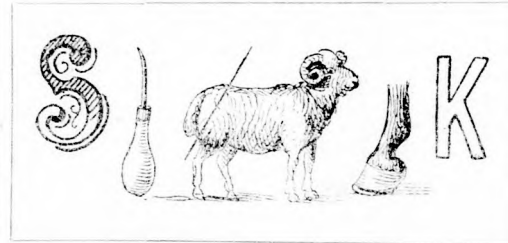
— Pedig bizonyos, hogy nem tetted be, mert akkor itt volna, jegyzé meg a mama.

— Okvetlenül ott maradt a néniéknél, szólt Iluska. Jó helyen van ott. Majd előkeresem, mikor legközelebb ott leszünk. Olyan pompásan illik az a czipő a lábamra, oly könnyen tánczolk benne! Dehogy mondok le róla! Mindig abban fogok tánczolni.

De biz azt nem tehetette. Az az ócska pár czipő nem volt ott a néniéknél, nem találták sehcl.

(Folytatása következik.)

KÉP-REJTVÉNY.

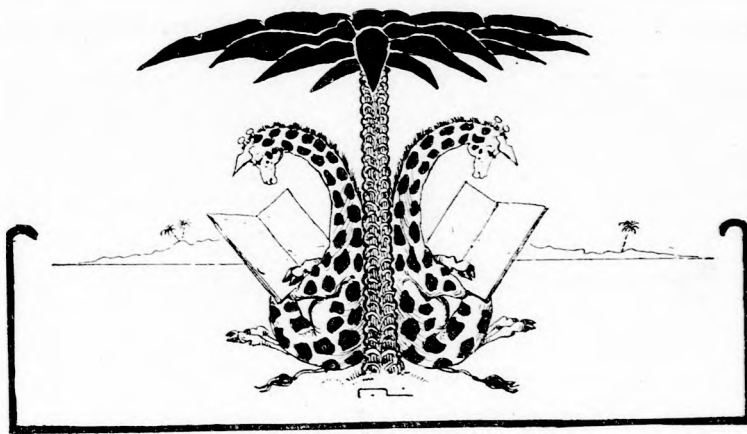

A megfejtők név-sorából elsőnek kihuzott kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„Rüstig Zsigmond, az új Robinson“.

Irta *Marryat*, a magyar ifjúság számára fordította *dr. Dulácska Géza*; 94 képpel, kemény táblába kötve.

HÜSÖLÉS.

*ÁRNYÉKBAN jó most pihenni,
S pihenve mit lehet tenni?
Olvassatjuk az újságban:
Mi hír van a nagyvilágban?*

*Mindenfelé nagy a meleg,
Fonyadoznak a levelek.
Mégis jobb így, mint ha ázunk.
Mert hát nekünk — nincsen házunk.*

KÉPEK

A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETÉBŐL.

A mohácsi veszedelem.

(Képekkel a 136., 137. és 139. lapokon.)

MIKOR legutóbb magyar honunk, nemzestünk történetéből mondtam el nektek egyetmást, fényes, dicsőséges eseményekről szólhattam, mert a nagy Hunyadi Mátyás királyról beszéltem, aki bölesen és igazságosan uralkodott, diadalmasan harczolt a törökkel, legyőzte a cseh és lengyel királyokat, le még a német császárt is és meghódítván a büszke Bécs városát, onnan osztogatta parancsait. Messze földön hangzott a magyarok dicsősége.

De a mint Mátyás király meghalt, hamar vége lett a nagy dicsőségnek, szomorú idők következtek és végre megjött egy végtelenül gyászos nap: a mohácsi veszedelem

napja, mely majdnem kétszáz esztendeig tartó szenvedést hozott szeretett hazánkra.

Éppen azon a napon, a melyen ezt a lapot olvassátok, augusztus 29-én van az évfordulója a gyászos napnak, a melyen elveszett a magyar nemzet színe-jáva és oda vészett szerencsétlen fiatal királya is, II Lajos, alig husz éves korában. Erről a szomorú eseményről akarok most nektek egyetmást elmondani.

Mikor a dicső Mátyás király meghalt, nagy volt a magyar nemzet szomorúsága. De mégis voltak olyanok is, a kik örültek. Még pedig azok a főurak örültek, akik szerettek a maguk kedve szerint garázdálkodni, erőszakoskodni, de az igazságos Mátyás uralkodása alatt ezt nem teheték. Ezek most összegyültek és fennen hirdették:

— No, most aztán olyan királyt választunk, akinek kezünkben tartjuk az üstökét!

Vagy is, aki azt teszi, amit a garázda,
kevély urak akarnak.

Meg is választották királynak Ulászlót,
éppen azt a cseh királyt, akit nem igen

II. LAJOS MAGYAR KIRÁLY.

régiben Mátyás csufosan megvert és meg-
alázott. Jó ember volt ez az Ulászló, de
végtelenül jámbor és gyámoltalan, mindjárt

megszeppent, parancsolni nem tudott és
mindenre azt mondta az ő cseh nyelven:

— Dobzse, dobzse! (Jól van.)

Rövid i
máskép, o
vén. A h
kedvök sz
senki sem
ség van a

A med
öreg Ulás
rály élt,
csak meg
ország va
ha nem is
jól. De a
öreg királ
meghalt é
a tiz éves
josra hagy
nusát és l
ját.

Tiz éves
és királyn
milyen szé
az! Bizo
azt gond
sokan. A s
gyermek
király is
masint az
dolta elei
ország
gondjával
mint kis f
veszödött,
főurak ma
gezték egé
maguk ké
lással sen
Egy külf
burgi gróf
egyébre s

Rövid idő múlva már nem is nevezték másképp, csak a »Dobzse László« csufnevén. A hatalmas főurak, főpapok kényők kedvök szerint garázdálkodtak, arra pedig senki sem gondolt, hogy veszedelmes ellenség van a szomszédban: a hódító török.

A meddig az öreg Ulászló király élt, mégis csak megvolt az ország valahogy, ha nem is nagyon jól. De a jámbor öreg király végre meghalt és fiára, a tiz éves II. Lajosra hagyta trónusát és koronáját.

Tiz éves fiúnak és királynak lenni, milyen szép lehet az! Bizonyosan azt gondoljátok sokan. A szegény gyermek Lajos király is alkalmasint azt gondolta eleinte. Az ország bajával, gondjával persze mint kis fiu nem vesződött, azt a főurak maguk végezték egészen a maguk kénye szerint; de még csak tanúlással sem untatták a gyermek-királyt. Egy külföldi rokona, György brandenburgi gróf, volt a nevelő gyámja, ez pedig egyébre sem gondolt, csak arra, hogy ő

maga vigan éljen a királyi udvarnál; hogy pedig ezt tehesse, a fiatal királyt is elvonta minden komoly foglalkozástól, örökké csak vigadtak, farsangoltak, lakomáztak, csöppet sem törődve azzal, hogy mi történik az országban és az ország határán.

A mint néhány esztendő mult, a fiatal király mégis csak kezdte észrevenni, hogy rosszszul folynak a dolgok. Persze, bajos is volt észre nem venni, mikor maga is ugyan csak megérezte. Mert a kapzsi, önző urak nem csak egymás közt czivakodtak és dulakodtak és nemcsak a munkásnépet kinozták és fosztogatták, hanem lassanként mind elfoglalták a királyi kincstár jövedelmeit is. A fiatal király azt kezdte tapasztalni, hogy míg a főpapok, főnemesek aranyos-ezüstös ruhába öltözött fényes ki-

SZOLIMAN SZULTÁN, régi rajz után.

sérettel járnak és gazdag lakomákban tobzódnak, addig neki, a királynak, sokszor a legszükségesebb dologra sincs pénze. Adósságot csinált, aztán zálogba adta az ezüst és arany holmiját, de még így is oly

szegényesen élt, hogy rendszeren csak egy tál étele jutott vacsorára.

Utoljára még az is megtörtént, hogy a királyi palotában éppenséggel nem tudtak még csak ebédet sem főzni a királynak. A jó öreg Bosnyák Mátyás, a főkonyhamester, ilyenkor azt cselekedte, hogy szégyenszemre sorra járta a főpapokat, főurakat és valósággal koldult egy kis főzni valót a király számára!

Ezalatt a zászlósurak, akikre az ország dolga bízva volt, fényben és pompában éltek és egyebet sem tettek, mint egymással czivakodtak és versenytettek, ki kapariton több kincset és hatalmat a kezébe. Az ország dolgával pedig nem törődtek és mikor híre jött, hogy a török szultán háborúra készül, hetykén mondogatták:

— Ott van Nándorfehérvár, eb higye, hogy a török be tudja venni.

Mert a hányszor addig a török megtámadta Magyarországot, Nándorfehérvárnál mindig csufot vallott. Nándorfehérvár és Sabác volt az a két erős vár, mely az országot védte. A két vár csakugyan ott volt, de fegyveres alig volt benne, senkinek sem volt rá gondja.

Pedig éppen ekkor lépett trónra a leg hatalmasabb szultán, Szolimán, aki fiatal férfi volt, nagyravágyó és jeles hadvezér. Alighogy trónra lépett, azt izente Lajos magyar királynak, hogy csak oly feltétellel hagyja békében, ha Lajos adót fizet. Budán a hetyke urak azzal feleltek, hogy a szultán követének levágták az orrát és a füleit és úgy küldték haza. Azután pedig vigan mulattak tovább, mintha minden rendben volna.

De Szolimán szultán nem vette tréfára ezt a csuf sértést. Rögtön megindult ha-

daival és megszállta Sabác és Nándorfehérvár várait. Egyikben is, másikban is alig néhány száz fegyveres vitéz volt, igazi nemes, hős férfiak, de mit tehettek a ropant török sereg ellen? Sabác várát Logodi Simon és Torma Endre kapitányok védtek, míg végre már csak hatvan vitéz maradt; még ekkor sem tágitottak és a vár piacán az utolsó emberig hősi halállal haltak meg a benyomult törökök csapásai alatt. Nándorfehérvárt Oláh Balázs hatvan napig védte. Végre már alig volt annyi katonája, a mennyi őrségnek kellett a falakra, a puskapora pedig végkép elfogyott.

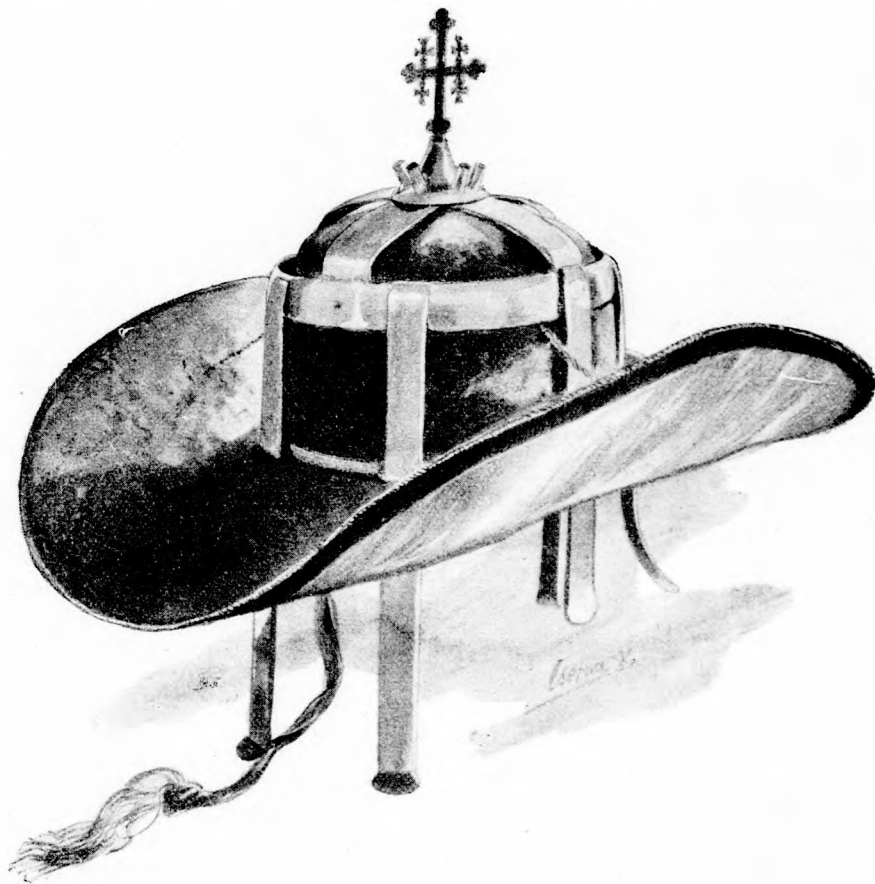
Hiába várta, hogy az országból majd csak jön segítség. Nem jött senki, otthon az ország kormányzó urai egymás közt veszekedtek, mignem egyszerre híre érkezett, hogy a török elfoglalta Nándorfehérvárt és lemészárolta Oláh Balázst összes vitézeivel együtt.

Most már nagy lett az ijedelem és Lajos király, a ki ekkor tizenhat éves volt, már maga is meg tudta érteni a veszedelmet. Maga elé hívta az országtanács urait, keserű szavakkal lobbantotta szemökre hanyagságukat, sőt arczul is verte őket. De azért mégis minden a régiben maradt. Szolimán szultánnak másfelé akadt háboruja, tehát egyelőre nem jött beljebb Magyarországra. És a magyar urak és nemesek megint csak egymás közt versenytettek, czivakodtak, várkastélyaikban vigadtak és ha országgyűlésre jöttek össze, ott is csak veszekedtek, patvarkodtak, aztán haza mentek és mikor híre jött, hogy újra készül a török, nem gondoltak vele. Maga a fiatal Lajos király is könnyedén vette a dolgot, délig aludt, aztán lóversenyekkel

és effélékkel mulatott. Pedig a veszedelem már közeledett.

Szolimán szultán 1526. tavaszán 100,000 főnyi hatalmas sereggel és 300 ágyuval indult meg Magyarországra ellen. Jött is

róla hír, de itt nem törődött vele senki. Csak mikor Szolimán már az ország határához ért, akkor kezdtek ijedezni és készülni. De még akkor is inkább egymás közt veszekedtek és a nemes vitézek ki-

MOHÁCSNÁL TALÁLT FŐPAPI CSATA-SÜVEG.

jelentették, hogy ők addig nem szállnak táborba, míg maga a király is meg nem indul.

Az ifju Lajos király tehát utra kelt Budáról Tolnára, a hol lassacsán körül-

belől huszezer nemes magyar vitéz gyűlt össze s Tomori érsek volt a vezérök, — mert akkor a főpapok is kivonultak csatázni. Szép és derék sereg volt, de esekély a roppant török haddal szemben; a király

tehát azt akarta, hogy várjanak, míg többfelől is összegyűlnek a magyar nemes vitézek. De most meg már elbizakodtak a magyar urak, fitymálták az ellenséget és minden áron meg akartak ütközni vele. Perényi nagyváradai püspök erre keserű tréfával azt mondta:

— A csata napján huszezer magyar fog meghalni Krisztus hiteért. Jó lesz Brodaries kancellárt, aki jártas Rómában, mindjárt oda küldeni, eszközölje ki a pápánál a magyar vértanuk szentté avatását.

Ugy lett, a mint a püspök mondta.

Augusztus 29-én Mohácsnál találkoztak a magyar és török hadak. Nagy tüzzel és bátorsággal támadtak a magyarok és eleinte előre is nyomultak; de egyszerre előállt a török 300 ágyuja és iszonyatos pusztítást vitt véghez a magyarok soraiban. Futott, aki futhatott, de csak kevesen menekültek meg. Husz ezer magyar nemes vitéz vérzett el.

A fiatal Lajos király is futásnak eredt, de amint a megáradt Csele patakon át akart ugratni, lovastul belebukott és oda veszett.

A győztes Szolimán gyorsan nyomult előre és kevés idő múlva bevonult Buda várába, a dicső Mátyás palotájába. Ami kincset el nem vihetett, azt elpusztította.

És azután csakhamar megkezdődött magyar hazánk történetének legszomorubb szaka: másfél évszázadon át török basák uralkodtak Magyarország legnagyobb részében!

PIPISKE ÉS TORKOSKA UTJA.

LYAN sokáig pihen a mama! elégedetlenkedett a kis Pipiske. Én pedig már éhes vagyok, szeretném, ha már indulnánk sétálni, jó falatkákat keresgélni!

— Azzal ugyan meg nem telik a begyed, szólt kedvetlenül Torkoska. Sokan vagyunk s abból, amit a mama talál, alig valamicske jut egyre-egyre. Sokkal jobban tenné, ha például mindent, amit kikapargál, egyikünknek adná, hogy legalább ez jól lakjék.

— Persze. De nem teszi. Sorra osztogatja, így aztán mindenkinek jut valami.

— De nem elég. Hanem tudom is már én, mit csinállok. Nem várok én a mamára, hanem megyek magam s a mit találok, az enyém lesz. Gyere te is, Pipiske!

— Mennék szívesen... de nem tudom, merhetjük-e?

— Miért ne? Ni, amott is sétálnak csibe-rokonaink... csak éppen valamicskével nagyobbak. Ha ők boldogulnak, mi is boldogulunk.

— Igazad van; menjünk.

S mialatt az öreg kotlós mama a többi apró csibécskéivel még pihengetett és bóbiskolt, Pipiske és Torkoska szaporán elsétáltak messzire. Sétálni sétáltak, hogy már szinte bele fáradtak; de semmiféle bekapni való csemege nem akadt az utjukba.

— Itt nem jó helyen járunk, itt nincs semmiféle bogárka, szólt Torkoska. Menjünk amoda, ahol azok a nagyok kaparsznak. Ott bizonyosan mi is találunk.

Oda mentek és Pipiske csakugyan talált is jó kövér falatot.

— Ezen megosztozunk, szólt Torkoska. Majd ha én találok, azon is osztozunk.

De biz az osztozásból semmi sem lett. Egy nagyocska kakas megpillantotta a jó falatot, oda szaladt és kikapta a Pipiske csőréből.

— Add vissza! Nem a tied! kiáltá Torkoska mérgesen. Add vissza, te rabló!

A legény kakas azonban már lenyelte a jó falatot, aztán keményen megvágta erős csőrével Torkoskát is, Pipiskét is.

— Micsoda? Még gorombáskodni is mertek? No, megálljatok! Jaj nektek!

Pipiske és Torkoska eszök nélkül menekültek. Szerencsésen eljutottak oda, ahol több öreg tyuk a nekik szánt kukoricázat csipegette föl.

— No, itt bőven jut nekünk is, vigasztalódtak Pipiske és Torkoska.

De már az első szem, melyet le akartak nyelni, a torkukon akadt, majd megfultak, mert ilyen nagy magot még nem birtak legyűrni. Már szinte kékültek, mikor végre ki tudták vetni a kemény kukoricaszemet.

Egy öreg tyuk félig sajnálkozva, félig boszusan mondá:

— Ejnye, ti szegény kis apróságok, hát ti rólatok nem gondoskodik az anyátok?

— Az ám! szolt egy másik. Ugyan gondatlan rossz anyjuk lehet, hogy így magukat küldi őket eleség keresésére. Okvetlenül valami bajba jutnak az istenadták.

Pipiskének nagyon zokon esett, hogy a mamájáról rosszat mondanak.

— A mi mamánk nem rossz mama . . . ő nem küldött minket . . .

— Hát akkor hogyan kerültetek ide?

— Magunk indultunk szerencsét próbálni, felelé Torkoska hetykén.

— Micsoda? Megszöktetek? Ejnye ti kis gézengúzok! Takarodtok rögtön haza! Egy-kettő! Mars!

Ijedten futott el a két kalandos testvér, maga sem tudta merre. Mikor végre megálltak, Pipiske siránkozva szolt:

— Ó, én már olyan fáradt vagyok . . . éhes is vagyok . . . félek is, mindenki bánt . . . Minek is indultunk el vaktában! Egy árva falatocskát sem találtunk, testvéreink pedig a mamától bizonyosan már sok jót kaptak.

— Ne sirj no . . . magam is azt hiszem, hogy jobb lesz haza térnünk . . . Hát térjünk vissza!

Csakhogy oly messzire kalandoztak el, hogy nem egykönnyen találtak vissza. Már esteledni kezdett, mikor végre haza értek. A tyuk-mama éppen nem szánta meg őket.

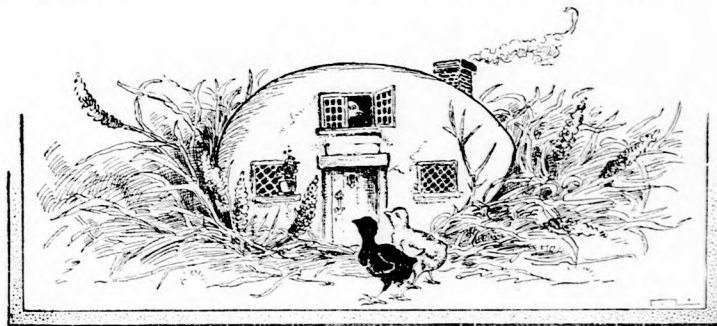
— Már hallottam Pöttyös komától, hogy szerte kalandoztatok. Jól van, a mit találtatok, az a tietek.

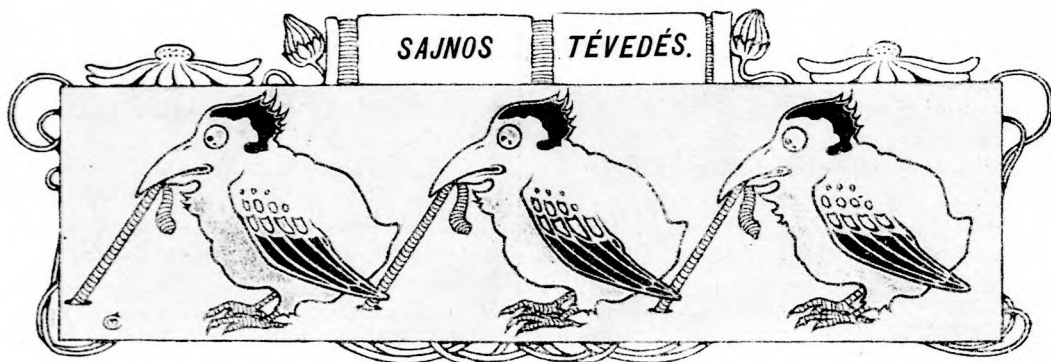
— Ó! Semmit sem találtunk! Nagyon éhesek vagyunk!

— Sajnálom, de nem segíthetek rajta. Már későre jár az idő, nyugalomra kell térnünk. Aludjatok szépen.

Pipiske és Torkoska bizony nagyon rosszul aludtak s reggelre majd eldültek az éhségtől.

Másnap azonban nem hitték többé, hogy ők jobban tudnak magukról gondoskodni, mint az öreg tyuk-mama.

HÁROM vásott kis hollófi
 Elment egyszer kóborolni
 S a sövénynél im mit látnak?
 Semmi kétség:
 Három végét
 Három egér-furkinezának.
 »Fogd meg! Csípd meg! El ne ereszd!
 Te azt . . . te meg amazt . . . én ezt.
 Megcsíptük az egereket,
 Jobb vacsoránk nem is lehet.«
 Huzzák, de ó! Mind hiába
 A nagy erő,
 Nem tűn elő
 Az egérnek háta, lába.

A szemök is kimeresztik,
 De azért csak nem eresztik.
 Ám a kertész
 Utána néz:
 »Ki tépdesi amoda át
 Az ernyőnek a zsinórját!«
 Busra fordult, hajh! a nóta!
 Mind a hárman
 Kalitkában
 Szomorú rabok azóta.

SZEPEGŐ HALÁSZ.

(Képpel a czimlapon.)

KURUCZ gyerek a kis Bénike és bizonyosan híres vitéz lesz belőle, ha ugyan addig a nyakát nem szegi. Most hamarjában azt sem bánná, ha olyan helyen volna, a hol egy kicsit a nyakát kellene szegnie; abból talán mégis csak ki-lábolna, de onnan, a hol most van, onnan, ó jaj! talán nincs is többé menekülés.

Biz én magam sem ülnék szívesen az ő helyén, azon a csonka vén fatörzsön messze bent a mély víz fölött. De már ugyan hogy is került oda?

Ó, nagyon egyszerűen, mester ő az ilyenekben. Ozsonna után elhatározta, hogy

horgászni fog, ki is sétált a víz partjára. De azok a furfangos halak sehogy sem akartak a horogba bele harapni. Bénike mindjárt ki is találta az okát.

— Itt nem elég mély a víz, látnak engemet. Tudom is már, mit teszek. Oda megyek arra a vén fára a víz közepén. Itt van az öreg Ambrus halászmester csónakja, elkötöm, bele ülök s eveznem sem kell, a víz egyenesen oda visz.

És úgy tett, a mint mondotta. A víz csakugyan megtette neki azt a szívességet, hogy egyenesen a vén fatörzshöz usztatta a csónakot. Itt aztán Bénike fölkapaszkodott, kényelmesen elhelyezkedett és büszkén horgászott tovább, nem cserélt volna egy kis királylyal sem.

Azok a makacs halak azonban itt sem akartak a horogba bele harapni és Bénike végre megelegette a mulatságot.

— No, most már megyek haza. Már esteledik, nem sokára vacsorálunk.

Indult volna rögtön, de, jaj no! mi ez? Hiszen megfélekedett valamiről . . . a csónakot odább engedte uszni, fogva van a mély víz közepén. És mily gyorsan esteledik! Itt éri az éjszaka! S ha elálmosodik, lebukik a vízbe, vége! Beleful, őt eszik meg a halak, a kiket ő akart megfogni.

— Jaj, jaj! Segítség! Segítség!

Hiába kiáltozott, nem járt ott közel egy árva lélek sem. Növekedett a szürkület, növekedett a kurucz Bénike szepegése. Biz én magam sem adtam volna már az életére egy lyukas tizeskét.

De hát a legkuruczabb vásott gyerekre is gondol valaki: a mama. Mikor Bénike nagyon is sokáig maradt ki, a mama kerestette, rátaláltak és megmentették. Nagy volt a Bénike öröme, csak az zavarta meg egy kicsit, hogy otthon az apa elővette a nádpálczát és . . . no, a többit nem is mondom, ugy is kitaláljátok.

Azóta Bénike nem jár a víz közepére horgászni.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LIII. köt. 6-dik számában közölt találós kérdések megfejtése:

**Görög. Fogaras. Kálló (Igló stb.) Ákos (birto-
kos stb.)**

Helyesen fejtették meg: Gáldonyi Mariska és Miklós, Bolyó Pálma és Károly, Vadas Zoltán, Spolarich Leó, Schréder Laura és Eta, Mérey Ágosta, Csorba Menyhért és János, Weil Károly, Heszke Irmus, Messinger Elza, Számek Margit és Zoltán, Stein Lajos, Kossaczky Gyula, Graefl Paula és Márta, Goldmann Pali, Wagner Evuska, Esterházy László, Koronthály Zoltán, Pick Imre, Marczel és Egon, Kerpely Jenő, Jamniczky Mária, Jakóby Pista, Ghillány Sándor, Fleischmann testvérek, Stépán Erzsike és Marsa, Kraicsovics Ottó és Sándor, Szilágyi Erzsike, Kállay Miklós, Herczegh Malvína, Boros Emmike, ifj. Kőrösi Károly, Pílz Erika és Felice, Fuchs István,

Strobl Irén, Angyal Irma, Lőrinczy Mariska, Bohrandt Lajos, Bogyay Ernő, Sugár Kálmán, Zádor György és Elek, Győri Géza és Pál, Herczeg Ilona és Albert, Andreánszky István, Schwarz József és Béla, Kiss Pál, Káposztássy Gyula, Vizoly Blanka, Farkas testvérek, Diemár Kálmán, Kocsis Zoli, Galter Frigyes, Molnár Ilona, Háger Ottó, Szent-Ivány Carla, Benedek Dávid, Markovits Ignác, Preisach Frida, Danielisz Margit és Jenő, Dukesz Anna és István, Weinberger Blanka és Jenő, Ludikár Carola, Sier Friczike, Zelinka Ottó, Kocsis Gizella, Kuliszeky Aranka, ifj. Muraközy Károly, Krammer Miczi, Kazy Livia, Nemes Irén és Ödön, Veress Gizike, Krivány Dénes és Jankó, Czukor Gyula, Somogyi Margit és Jolán, Czagány Mariska és Misi, Mészáros Ninuska, Jolánka és Matildka, Krausz Béla, Berényi Irmuska, Lányi Rudolf, Groedel Lajos, Masjon Márta és Vilike, Pósch Boriska.

A jutalom kisorsolása szabály-szerűen megtörténvén, nyertes lett *Heszke Irmus, Gölniczbányán*, kinek a jutalomkönyvet (*Tannenburgi Róza* írta *Schmid Kristóf*, átdolgozta *Donászy Ferencz*, hat színes képpel, szép vászonkötésben) a kiadó-hivatal megküldi.

*

A »Kis Lap« LIII. köt. 5-dik számában közölt rejtvény megfejtését még beküldték a zárjel közt kimutatott számu helyesen alkotott szavakkal: Kuliszeky Aranka (11), Steiner Olga, Leo, Dezső és Misi (9), Galter Frigyes (11), Stein Lajos (7), ifj. Kőrösi Károly (12), Borovitz Ilona (10), Preisach Frida (8), Kocsis Zoli (7), Diemár Kálmán (13), Somogyi Margit és Jolán (10).

FORGÓ BÁCSI POSTAJA

Somogyi Margit és Jolán. Dehogy róla meg! Kedvesen veszem ugyan minden kis olvasóm levelét, de nem tekintem kötelességöknök, hogy írjanak, tehát nem is követhet el mulasztást, aki nem ír. A »Büvös ajándékok« elbeszélés dolgában nektek is csak azt felelhetem, amit egy olvasó-társatoknak már a mult héten feleltem: akárhol szakítom meg, mindig csak azt mondanátok, hogy a legérdekesebb helyen szakadt meg. — **T. L-né urnőnek, Ohaj.** Az illető csakugyan nincs most Budapesten és csak a jövő hónapban olvashatja a hozzá intézett sorokat. — **Kölber Anna.** Rejtvénykéd bizony nem sikerült, mert *kopo* szó nincs a magyar nyelvben. Még a valóságos élő *kopó* is olyan állat, amelynek nem szabad se fülét, se farkát megkurtitani; hát a nevében is hosszú ó szükseges, nem pedig rövid o. — **A megérdemlett ajándék.** Az alapgondolata jó, de a kidolgozása nagyon elárulja a gyakorlatlan kezdőt, aki még

nem foglalkozott dramaturgiával vagy is azokkal a szabályokkal, melyeket szín-darab írásánál meg kell tartani. A részletekben itt-ott akad jó ötlet is, de az egész nem éri el a közölhetőség színvonalát. — **Borovitz Ilona.** A »kitünő« és »jeles« eredményü vizsgálat után méltán élveztetek kellemes nyaralást és hiszem, új erőt gyűjtöttetek, hogy esztendőre ismét »kitünő« legyen az eredmény. — **Mészáros Ninuska.** Barátnődnek van igaza, mert Anna, Anikó és Anka ugyanegy név. Az *Anka* tótos kicsinyítése az Anna névnek. — **Szabó Zoltán.** Ha rendes olvasója vagy a »Kis Lap«-nak, természetesen részt vehetsz a nagy pályázatban is, nem szükséges hozzá az én külön engedélyem. — **Egy kis szórakozott olvasóm** keltezés és aláírás nélkül küldte be a 4., 5. és 6-dik számokban közölt rejtvények megfejtését. Magára ismer talán abból, hogy a találos mesék negyedikére háromféle megfejtést is írt: *fokos, gyilkos, Ákos*. A névsorba persze nem lehet név nélkül bejutni. Ki ez a kis szeleburdi? — **Engel Rózsa.** Rejtvénykéid nem sikerültek. A betű-rejtvényből két betű hiányzik, a koczka-rejtvénynek pedig az a hibája, hogy az *sz*-et két betűnek vetted, holott az csak *egy* hang, melyet kettős jellel írunk. Próbálkozzál újra, szabatosabb szerkesztéssel. — **Steiner testvérek.** Remélem és el is várom, hogy Leó felől ezental mindig csak azt fogom olvasni, amit ebben a legutóbbi levélben. Így nekem is kedves kis olvasóm lesz. A 4-dik számban közölt rejtvény megfejtésével már nagyon elképtetek. — **Mészáros Sándor.** A szándék és érzület dicséretes, de verseknek bizony ezek a te kurta soraid nem versek. Jobb lesz, ha egyelőre csak olvassatsz jeles költőktől való verseket és későbbre valamikorra hagyod a próbálgatózást. — **Ludikár Carola.** A nagy pályázat határideje még messze van, tehát ráérsz, hogy gondosan kidolgozzad a pályaművedet. Helyesen teszed, hogy idején fogsz hozzá és nem hagyod az utolsó napokra. Aki komolyan részt akar venni a versenyben, annak komolyan kell dologhoz is látnia. — **Kövér Miczike.** Most is hibás a kör-rejtvényed, mert most meg egy üres hely van a körben s azt is számításba akard vettetni, ami pedig nem lehet. — **Bogdándy Jenő.** Az a gunyos, durva közmondás nem alkalmas arra, hogy rejtvény alakjában közöljem. — **Berényi Irmuska.** Ha közlésük meg volt ígérve, meg is fognak jelenni; de hogy mikor kerülnek sorra, az ilyféle elfogadott rejtvények nagy tömege miatt nem határozhatom meg. — **Krausz Béla.** A kérezt könyv dolgában fordulj az Athenaeum *könyv-kiadó* hivatalához. — **Stein Lajos.** Az a név a »Kis Lap«-ban nem használható fel rejtvény tárgyául. — **Koronthály Zoltán.** A negyvenes és ötvenes évek buzgó, de nem mindig szerencsés szófaragói sok rossz szót faragtak, melyek aztán bele kerültek a szótárakba is. A jó magyar nyelvérzék nem fogadta el az ilyen rossz szavakat, az alaposabb nyelvtudomány

is kimondta rájuk az ítéletet és így csak mint halva született szók vannak ott a szótárban. Élni velök nem lehet. — **Battonyán** szintén van egy szórakozott kis olvasóm, aki levelet ír, kérdezősködik, de a nevét nem írja alá. Bizonyosan magára ismer ebből az izenetemből: a »Forgó bácsi színház«-ból két kötet jelent meg, egy-egy kötet ára 80 krajczár. — **Lőrinczy Mariska.** Nem szükséges visszaküldened. — **B. Imre.** A megfejtések beküldésére tíz napi idő van, ami bőven elég. Megtörténik néha, mint épp a legutóbbi hetekben is, hogy külső okok miatt, melyeket itt nem magyarázhatok meg, egy héttel el kell odáznom a megfejtések közlését; de az akadály elhárultával a régi rend lép érvénybe. Most is úgy lesz. — *Több levélről a jövő számban.*

LEVELEZÉST ÓHAJT:

Mészáros Ninuska, Csongrádon, Bolyó Pálmával.

GYÁSZ.

Szomoru lap érkezett ismét hozzám és mélyen megilletődve adok róla hírt nektek is, kis hiveim: kedves kis olvasó-társatok

LÉSZAI ILONA

augusztus 12-én Magyar-Gorbón meghalt!

Még csak tíz éves volt, de nemes, szép tulajdonainál fogva szüleinek és nagyszüleinek legfőbb örömük, a jövőre édes reménységök. Az isteni Gondviselés, melynek utai beláthatatlanok, nem akarta, hogy ez öröm sokáig tartson, a remények beteljesüljenek! Nem nyilhatott ki a virág, mint bimbó tört le hirtelen!

A jó gyermek, kedves leányka emlékezetének mi is mindnyájan meleg részvétellel áldozunk.

A „KIS LAP“ minden kötetéhez **diszes színnyomatu bekötési táblák** kaphatók. Egy bekötési tábla ára **60 kr.** A »Kis Lap«-nak **fél-évi** folyamából telik **egy** kötet. Megrendelő cím: *Athenaeum könyvkiadó-hivatala, Budapest, Ferencziek-tere 3*

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Ferencziek-tere 3-ik sz. Athenaeum-épület.
Nyomtatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r. társulat Budapesten.